

Storväxta människor i Bibeln och andra skrifter – saga eller verklighet?

Har nefilimerna innan floden något med storväxta människor att göra?

Detta är ett utdrag ur:

En analys och kommentar av 1 Mos 5:1–6:8: Adams och människans fortsatta historia. 2017. Kapitel 4.2.5

Tore Jungerstam

Hela arbetet hittas i sin helhet på min hemsida www.urhistorien.com

Eller som direktlänk här: <https://torejungerstamdotcom3.files.wordpress.com/2021/07/adams-toledot-fardig-ver-9.pdf>

Där hittas också en komplett litteraturlista.

4.2.5 Vilka är Nefilimerna?

Nefilimerna nämns i 1 Mos 6:4. Det är en vers som orsakat mycken förvirring och spekulation.¹ Jag presenterar först på nytt de tre vanligaste svenska översättningarna, Bibel 2000, Svenska Folkbibeln och 1917 års översättning samt den engelska New International Version (NIV).

*På den tiden — och även senare — när gudaväsendena låg med människornas döttrar och fick barn med dem, fanns det **jättar** på jorden. Detta var urtidens hjältar, och deras rykte var stort. (Bibel 2000)*

*Vid denna tid, då Guds söner gick in till människornas döttrar och dessa födde barn åt dem, och även senare, levde **våldsverkarna** på jorden. Detta var forntidens väldiga män som var så ryktbara. (SFB)*

*Vid den tiden, likasom ock efteråt, levde **jättarna** på jorden, sedan Guds söner begynte gå in till människornas döttrar och dessa födde barn åt dem; detta var forntidens väldiga män, som voro så namnkunniga. (1917)*

***The Nephilim** were on the earth in those days - and also afterward - when the sons of God went to the daughters of men and had children by them. They were the heroes of old, men of renown. (NIV)*

Vilka är dessa Nefilimer? Nefilim är alltså det som står inledningsvis i den hebreiska texten.² NIV lämnar ordet översatt.

Det första jag konstaterar är att nefilim inte betyder ”jättar”. Översätter man med jättar kan tanken gå till sagornas jättar i Bauers tappning eller andra mytiska väsen. För en del översättare är den kopplingen nog medveten utifall att man menar att här finns en mytologisk kvarleva.³ På basis av att författaren inte inkluderat någon mytologi i texten i övrigt är detta osannolikt.⁴

Om man granskar vad Nefilim betyder så är det ”fallna”.⁵ När det används i GT i övrigt handlar det ofta om fallna i strid: så t.ex. i Jos 8:25 och Dom 20:46:

***De som föll den dagen, män och kvinnor, utgjorde tolv tusen personer, allt folket i Ai.**⁶*

¹ En uppfattning om hur förvirrad situationen kan vara kan man få genom att läsa Westermans (1994, 377–378) analys av versen.

² הַנְּפִלִיִּים הָיוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּיָמֵי הַהֵם וְגַם אֲחֵרֵי-כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל-בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם אֲנָשִׁי הַשָּׁמַיִם

³ Bland forskare som menar att nefilimerna från början avsett mytiska varelser kan nämnas Westermann (1994, 378).

⁴ Detta i bjärt kontrast till allt annat motsvarande material från den antika främre orienten. Sarna 1966, 9; Jungerstam 2013; 2015, 78.

⁵ Hamilton 1990, 270.

⁶ וַיְהִי כָל-הַגִּבּוֹרִיִּים בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד-אִשָּׁה שָׁגִים עָשָׂר אֶלֶף כָּל אֲנָשֵׁי הָעַיִן:

Av benjaminiterna **stupade** denna dag 25 000 väpnade män, alla tappra krigare.⁷

Men det kan också handla om att ”falla från ett tak” som i 5 Mos 22:8. Roten kan alltså användas för alla normala sätt att falla. Ordet används även i betydelsen desertera, alltså ”falla över” till fienden.⁸

Sammanhanget i 1 Mos 6:4 handlar inte om dödade i strid eller att falla ner på annat sätt. Vill man ta fasta på ”fallna” måste det i så fall vara moraliskt fallna. Därav antar jag att SFB valt att översätta ”våldsverkare”. Men jag anser inte valet väl grundat. Nefilim används inte om moraliskt förfall någon annanstans i GT.

Vad kan då Nefilim syfta på? Det står i texten att dessa Nefilim fanns även senare. De var alltså inte något som utrotades i och med floden.

Släkten av mycket storväxta människor som fanns i Kanans land nämns ett flertal tillfällen i GT. Dessa har ingenting mytologiskt eller sagolikt över sig utan beskrivs som verkliga normala människor av kött och blod sin storlek till trots. Vid ett tillfälle noteras en fysisk abnormitet i samband med en storväxt individ, men inget mytologiskt. I den här betydelsen, alltså som en människa av kött och blod med imponerande storlek, är det inte omotiverat att tala om ”jättar”. Hamilton noterar att man i Septuaginta översätter med ”*the giants*”. På basis av att man använde bestämd artikel menar Hamilton att detta innebar att man syftade på en tidigare välkänd grupp av människor som kännetecknades av en väldig reslighet.⁹ Men då lämnar man Bauer dithän liksom myternas Herkules och syftar enbart på mycket storväxta människor av kött och blod.

Man kan också notera att dessa väldiga människor ofta kopplas ihop med vissa släkter eller orter. Anaks barn eller ”anakiter” hör till dessa, likaså rafaéer. Orter som Gat eller Gaza i Filistéen förknippas också ibland med väldiga individer och släkter. Dessa väldiga män kunde dock besegras, dödas och utrotas. De var inget annat än människor av kött och blod. Jag går nu igenom de 13 tillfällen sådana nämns. Elva av omnämningarna kommer från GT medan två är från utombibliska källor.

---

⁷ וַיִּהְיֶה כָּל־הַגִּבּוֹרִים מִבְּנֵי־מִן עֲשָׂרִים וְנִתְמַשְׁהוּ אֶלֶף אִישׁ שְׁלֹף תַּרְבַּב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־אֶלֶף אֲנָשֵׁי־קַיִל:

⁸ 2 Kung 25:11; Jer 39:9; 52:15.

⁹ Hamilton 1990, 269–270.

Tillfälle 1: Israels spejare såg Nefilimer

Det första tillfället kommer från när spejarna hade skickats in i det förlovade landet och de ger sin rapport i 4 Mos 13:33.¹⁰

Vi såg också jättarna där - Anaks barn kom från jättestammen - och vi var som gräshoppor i våra egna ögon, och så var vi också i deras ögon." (SFB)

Här är det tveklöst vanliga människor de träffat på om än storväxta och skräckinjagande. Här anges en släkt eller ett folk: Anaks barn, anakiterna härstammande från "jättestammen". I den hebreiska texten står det ordagrant såhär:

וְשָׂם רְאִינוּ אֶת-הַנְּפִילִים כְּגַגְגַּת עֲנָק מִן-הַנְּפִילִים וְנָהִי בְעֵינֵינוּ כְּחַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְעֵינֵיהֶם:

Där såg vi **Nefilimerna**, *Anaks barn* (kom) från **Nefilimerna**. Och vi var i våra ögon som gräshoppor och så var vi i deras ögon.

Det är alltså exakt samma ord som i 1 Mos 6:4. Det är inte möjligt att veta om man använder Folkbibelns översättning eftersom ordet i 1 Mos 6:4 översätts med "våldsverkare".

Översättningen i Bibel 2000 och 1917 är i det här fallet bättre på så sätt att man använder samma ord här som i 1 Mos 6:4 även om "jättar" verkligen kan leda tankarna fel. I NIV har man bevarat den tydlighet som finns i den hebreiska texten då man i bägge fall låter ordet stå oöversatt.

Vi såg till och med jättar där. (Anakiterna var ett slags jättar.) Då tyckte vi att vi var som gräshoppor, och det måste de också ha tyckt. (S00)

Vi sågo där ock jättarna, Anaks barn, av jättestammen; vi tyckte då att vi själva voro såsom gräshoppor, och sammalunda tyckte de om oss. (1917)

We saw the Nephilim there (the descendants of Anak come from the Nephilim). We seemed like grasshoppers in our own eyes, and we looked the same to them. (NIV)

---

¹⁰ Vi såg till och med jättar där. (Anakiterna var ett slags jättar.) "Då tyckte vi att vi var som gräshoppor, och det måste de också ha tyckt." (S00)

Vi sågo där ock jättarna, Anaks barn, av jättestammen; vi tyckte då att vi själva voro såsom gräshoppor, och sammalunda tyckte de om oss." (1917)

We saw the Nephilim there (the descendants of Anak come from the Nephilim). We seemed like grasshoppers in our own eyes, and we looked the same to them." (NIV)

Tillfälle 2–5: Anaks barn

Anaks barn, anakiterna, härstammar alltså från Nefilimerna enligt 4 Mos 13:33. De omnämns på nytt vid åtminstone fyra tillfällen: Två gånger i femte Mosebok och två gånger i Josua

I 5 Mos 1:28 dyker anakiterna, ordagrant Anaks barn, upp igen. Israels barn är förskräckt p.g.a. att de fått rapport om resliga folk som är ”befästa upp till himmelen”. Dessutom hade spejarna sett Anaks barn.¹¹

Vart skall vi ta vägen? Våra bröder har gjort oss förskräckta, för de säger: Folket är större och resligare än vi, städerna är stora och befästa upp mot himlen, och dessutom såg vi anakiter där. (SFB)

Om Anaks barn talar Mose åter i 5 Mos 9:1–2. Igen beskrivs de som ett resligt och respektingivande folk. ”Vem kan stå emot dem”?

Hör, Israel! Du går i dag över Jordan för att komma och lägga under dig hednafolk, större och mäktigare än du, med stora städer befästa upp mot himlen.

Du känner anakiternas stora och resliga folk och du har hört att man säger om dem: "Vem kan stå emot Anaks barn? (SFB)

När Josua leder erövringen av landet är Anaks barn en av de fiender som ska utrotas ur landet.

Vid denna tid begav sig Josua i väg och utrotade anakiterna från bergsbygden, från Hebron, Debir och Ana, från hela Juda bergsbygd och hela Israels bergsbygd. Josua gav både dem och deras städer till spillo. (Jos 11:21, SFB)

Anakiter nämns också i Jos 14:12:

Ge mig nu denna bergsbygd, som Herren lovade den dagen. Du hörde själv att anakiterna bor där med stora och befästa städer. Om bara HERREN är med mig, skall jag fördriva dem så som HERREN har lovat. (SFB)

---

¹¹ Jämför med hur Babels torn skulle ”nä upp till himmelen”. Uttrycket är symboliskt och beskriver något som är mycket högt.

Tillfälle 6–8: Andra folk resliga som anakiterna:

Det finns andra folk som beskrivs lika resliga som anakiterna. De har olika namn och speciellt i 5 Mos anges olika namn som andra folk kallat dessa högresta folk: eméer, rafaéer och samsummiter.

Förr bodde eméerna där, de var ett folk som var stort, talrikt och resligt som anakiterna. Liksom anakiterna räknas också de för rafaéer, men moabiterna kallar dem eméer. (5 Mos 2:10–11 SFB)

Rafaéer bodde där tidigare, men ammoniterna kallar dem samsummiter.²¹ De var ett folk som var stort, talrikt och resligt som anakiterna. (5 Mos 2:20–21 SFB)

Nedan följer ett intressant ställe i 5 Mos 3:11

Ty Og, kungen i Basan, var den ende som fanns kvar av rafaéerna. Hans säng var gjord av järn, och finns nu i Rabba i ammoniternas land. Den är nio alnar lång och fyra alnar bred, alnen beräknad efter en mans underarm. (5 Mos 3:11 SFB)

Kung Og beskrivs som den sista kvarlevande av rafaéerna. Beskrivningen är intressant. Det inleds av ”ki”¹² som är ett av de ord som används när tilläggsinformation eller förklaringar förekommer i texten. Det har också en förstärkande inverkan och kan översättas med ”verklig”, ”sannerligen” eller ett kraftigt ”ja”.¹³ ”Ty” är inte en lyckad översättning, för på svenska innebär ”ty” att det som föregår förklaras. Det är inte fallet här.

Översättningen klarar inte heller av att fånga betydelsen av ”hinneh”.¹⁴ När det inte föregås av ett ”we” används ordet för att fånga uppmärksamheten.¹⁵ Ordet är svårt att översätta men ”lyssna!”, ”betänk!” fångar något av innebörden. Ordet riktar uppmärksamhet mot det som följer. På engelska finns ord som ”behold” eller ”lo” som fungerar bättre än svenska alternativ.

Jag presenterar min egen översättning för att förtydliga:

Verkligen (ki), det var bara Og, kungen i Bashan som var kvar av de resterande rafaéerna. Betänk! (hinneh) Hans säng var en säng av järn, är den inte i Ammons barns Rabba?¹⁶ Nio alnar är dess längd och fyra alnar dess bredd enligt mannens aln.

Detta är alltså hur den hebreiska texten uttrycker det. Det är en inskjuten förklaring eller upplysning över något som var extraordinärt. Og var en av rafaéerna, den siste kvarlevande. Rafaéernas storlek var häpnadsväckande! Eftersom en aln är ca en halv meter var hans säng¹⁷

¹² כִּי

¹³ Se t.ex. Holloday.

¹⁴ כִּי רַק-עֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן נִשְׁאַר מִיְתֵר הַרְפָּאִים הַגֵּה עֲרֵשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרִזְלֵי הַלֵּה הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן תִּשַׁע אַמּוֹת אַרְבֵּה אַמּוֹת רַחְבָּה בְּאֶמְת־אִישׁ

¹⁵ Alltså som en ”attention marker”.

¹⁶ Retoriskt uttryck. Andemeningen är: Den finns ju i Rabba, som alla vet!

¹⁷ Det kan också vara fråga om en divan. Ordet kan också användas om en sarkofag.

knappa 4,5 meter lång och nära två meter bred. Samtidigt som dessa imponerande mått anges finns inget av sagornas jättar eller mytologi inblandat. Det var en säng, eller eventuellt en divan, som fortfarande existerade. Den var ingen myt utan en verklig säng man kunde besöka. När detta skrevs fanns den, som bekant, att beskåda i Rabba!

Tillfälle 9–11: Filistéer och en egyptier

Bland filistéerna, israels ärkefiender, finns flera storväxta hjältar omnämnda.

Den mest kända av dem alla är givetvis Goliat som beskrivs i 1 Sam 17:4–7

Ur filistéernas led steg då fram en tvekampskämpe som hette Goljat från Gat. Han var tre meter lång⁵ och bar en hjälm av brons och ett harnesk med bronsfjäll som vägde omkring 60 kilo.⁶ Han hade benskenor av brons och en bronssabel i rem över axeln.⁷ Skaftet på hans spjut var tjockt som en vävbom, och spetsen, som var av järn, vägde över sju kilo. Framför honom gick hans sköldbärare. (S00)

Storleken är extraordinär men det finns ingenting mytiskt över händelsen. På den tiden var det vanligt att man utsåg en kämpe som representerade hela hären och man utmanade motståndaren på envig. Det finns andra filistéer som omnämns i 1 Krön 20:5–8.

Ännu en gång blev det strid med filistéerna. Elhanan, Jairs son, slog då ner Lachmi, gatiten Goliats bror, som hade ett spjut med ett skaft som liknade en vävbom.⁶ Sedan blev det återigen en strid vid Gat. Där var en reslig man som hade sex fingrar och sex tår, tillsammans tjugofyra. Han var också en ättling till rafaéerna.⁷ När han smädade Israel blev han dödad av Jonatan, son till Simea, Davids bror.⁸ Dessa var ättlingar till rafaéerna i Gat. De föll för Davids och hans tjänares hand. (SFB)

Här är enda gången något abnormt noteras. Lachmi hade sex fingrar på varje hand och sex tår på varje fot.¹⁸

Det finns även en jättelik egyptier, ca 2,5 meter lång, som omnämns i 1 Krön 11:23:

Han slog också ner den egyptiske mannen som var så storväxt: fem alnar lång¹⁹. Fastän egyptiern i handen hade ett spjut som liknade en vävbom, gick han emot honom beväpnad endast med sin stav. Han ryckte spjutet ur egyptierns hand och dödade honom med hans eget spjut. (SFB)

---

¹⁸ 5 Mos 3:11. På basis av detta kan man också konstatera att det nog fanns andra släkter av rafaéerna kvar efter Og.

¹⁹ Alltså ca 2,5 meter.

Tillfälle 12–13: Utombibliska omnämningen

Det är inte endast i GT som mycket resliga människor beskrivs i icke-mytologiska sammanhang. Papyrus Anastasi I är ett egyptiskt dokument från 1200-talet f.Kr. Det är en period nära den tid Mose och Josua kan ha levt.²⁰ Där noteras det att bland kanaanéerna finns sådana som är fyra eller fem alnar från deras näsa till deras fot och har grymma ansikten. Fem alnar är ungefär två och en halv meter mellan foten och näsan.²¹

I de egyptiska förbannelsetexterna²² från tiden 2000–1500 f.kr identifieras tre regenter i Kanans land som hör ihop med Anak.²³ Long lyfter fram att ”jättar” i den storlek som GT beskriver, alltså upp till tre meter långa människor, finns attesterade i många utombibliska källor.²⁴

Sammanfattning och konklusion

Sammanfattningsvis kan konstateras att ”jättar” beskrivs på ett flertal ställen i GT om man med jättar menar mycket stora människor av kött och blod upp till en längd av två och en halv till dryga tre meter. I samband med dessa beskrivningar finns ingenting mytologiskt. Detta är även i harmoni med vad utombibliska icke-mytologiska texter omnämner. De hävdar, i samstämmighet med GT:s beskrivning, att det verkligen fanns mycket storväxta släkter i Kanans land under det andra årtusendet före Kristus och ännu i inledningen av det första. En del av dessa ”jättar” förknippas med Anaks ättlingar såväl i GT som i utombibliska källor.

De Nefilim som omnämns i 1 Mos 6:4 kan alltså betraktas som mycket högresta människor som fanns redan då, men också senare, som texten riktigt påpekar. De var inga halvgudar eller ättlingar till blandäktenskap mellan gudar och människor eller änglar och människor. Detta är den mest logiska slutsats jag anser man kan dra av det bibliska och utombibliska empiriska material som finns tillhanda.

Enstaka ättlingar av dessa skräckinjagande människor fanns enligt första Samuelsbok ännu på Davids tid. Efter den perioden omnämns de åtminstone inte mer i GT.

---

²⁰ Alltså 1300–1200 f.kr.

²¹ Wente 1990, 108; Hess, R.S 2009, 53 band 2. Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary. General editor Walton, J. H.

²² The Egyptian Execration Texts.

²³ Hess, R.S 2009, 53, 73 band 2. Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary. General editor Walton, J. H.

²⁴ Long, V. P. 2009, 347 band 2. Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary. General editor Walton, J. H. Long hänvisar till en undersökning av D. Kellermann: ”Die Geschichte von David und Goliath im Lichte der Endokrinologie”. Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft 102 (1990): 344–357.

Viktigt är också att notera att orsaken till floden anges som människornas ondska, inte avkomlingar till blandäktenskap eller dylikt.